

Afstudeerproject -- Sint-Truiden.

A.P. Dreimuller
Lessinglaan 76 Utrecht.

Mentoren: prof. dr. ir. C.L. Temminck Groll.
drs C.G. De Dijn.
dr. ir J.C. Visser.
ir. H. de Vries.

Deel II

Explicatie der cijfers

1	Bruisten-Porte	16	Kercke van S. Angelof	33	duits-tracte
2	Kloppem-Porte	17	Seminarium	34	Steens-tracte
3	Stapcl-Porte	18	Seenart	35	Bleu-tracte
4	S. Jansclofs-Porte	19	Srouw-Sisters	36	Nieuw-brouck
5	Vibegat	20	Capucijnen	37	Berg
6	Nieuwe-Porte	21	Gille-broeders	38	Schuerhousen-Stracte
7	Wille	22	Bruisten-Stracte	39	Planck-Stracte
8	Kercke van ons L. Vrouw	23	Vercken-kercke	40	Redder-Stracte
9	Wille-Stracte	24	Minderbroeders Stege	41	Hamel-Stracte
10	Kercke	25	Kloppem-Stracte	42	Koey-Stracte
11	Seenart der Geming	26	Luis-Berg	43	
12	Wille-Stracte	27	Deijck-Stracte	44	
13	Wille-Stracte	28	Stapel-Stracte	45	
14	Wille-Stracte	29	Stapel-Stracte	46	
15	Wille-Stracte	30	Nieuwen-Steuneg		

D E E L I I

DEEL II

A. STRUCRUURPLAN SINT - TRUIDEN.

a. Structuurplan.

Zoals uit het historisch onderzoek gebleken is, is het centrum van de binnenstad de abdij en de markt. Op deze twee terreinen zouden zich dienstverlenende instellingen moeten bevinden, en vooral het bestuurlijk centrum van de stad. Dat centrum ligt nu, de structuur van de stad duidelijk negerend, ergens anders in de binnenstad.

Naast dit, voor bestuurlijke zaken bedoelde deel, van de binnenstad, is er nog het winkelcentrum dat door het midden van de stad loopt. Daar omheen en daar tussen zijn dan de woningen.

De kwaliteit van deze woningen en hun omgeving is laag. Wat hun onmiddellijke omgeving betreft:

- 1. kleine tuinen.
- 2. volgebouwde terreinen binnen de blokken.
- 3. een op auto's ingestelde omgeving (doordringbaarheid).
- 4. smalle en drukke straten.

Ook de op wat grotere afstand gelegen voorwaarden voor een goede woonomgeving nemen in kwaliteit af:

- 1. Door het langzaam dichtgroeien van België; door de ongelimiteerde wildbouw, is men verplicht (daar men niet meer even buiten de stad, buiten de stad is), als men rust wil hebben, een ver gelegen natuur reservaat op te zoeken. Door deze afstand en het grote bezoekersaantal van deze reservaten is de druk op het, dicht bij huis gelegen, stadspark groot.
- 2. De kwaliteit van het stadspark neemt langzaam af:
 - 1. door de afname van de grootte.
 - 2. het voor steeds meer doelen gebruiken (bejaarden zorg)

70

De leegloop van de binnenstad, zoals die in St-Truiden zich begint af te tekenen, is zeker funest voor de binnenstad zelf en zal de geconstateerde slechte bouwkundige en stedenbouwkundige ontwikkeling stimuleren. Om de slechte bouwkundige en stedenbouwkundige ontwikkeling af te remmen en om te buigen zijn voorschriften en eisen, die de overheid zou kunnen stellen voor de nieuwbouw, zeker niet genoeg. Ook zal het mogelijk moeten worden gemaakt, dat het aantal inwoners weer gaat stijgen. Dit betekent een herwaardering en vooral een verbetering van die woonomgeving, en het verhogen van het aantal woningen. Hierbij zal de stad in eerste instantie een compromis moeten vinden tussen de bestaande situatie en de historisch gegroeide structuur. In de nieuwe structuur van de stad moet men respect hebben voor het historisch gegroeide bestuurlijke centrum; en het winkelcentrum handhaven. Het historisch gegroeide bestuurscentrum vanwege de nu nog steeds sterk sfeer bepalende invloed; het winkelcentrum omdat het, zeker niet op korte termijn, met geen enkele macht uit de binnenstad te krijgen is. Wel kan men aan het winkelcentrum grenzen stellen. Naast deze functie bepaling voor een deel van de nieuwe gewenste structuur van de stad, zal men de rest van de stad overwegend een woon functie moeten geven, door het aantal en de kwaliteit van de woningen op te voeren. Bij het zoeken naar plaatsen voor nieuwe woningen zal men eerst de gaten in de diverse gevelwanden moeten opvullen en daarna trachten bepaalde grotere gebieden vol te bouwen (St. Ursula plein en St-Gangulfuswijk) .

Wat de kwaliteit betreft, zal men de directe woonomgeving moeten verbeteren door:

1. Een verbetering van de binnenterreinen door het verhogen van de hoeveelheid groen en verwijdering van de niet bij de huizen behorende gebouwen en gebouwtjes.
2. Een technische verbetering en beter onderhoud van de meeste woningen.

3. Het verlagen van de verkeersdrukte in de binnenstad.
4. Verbetering van de doordringbaarheid van de binnenstad.
5. Het voeren van een beleid door de gemeente, gericht op de bewoner van de binnen stad en op de voetganger, niet op de auto.

Ook de indirecte woonvoorwaarden, zoals het stadspark, moeten verbeterd worden en wel als volgt:

1. Herstellen van het oude oppervlak van het stadspark.
2. Een multifunctioneel gebruik maken van het stadspark door toevoeging van stukken grond met gelijk soortige functies zoals:
 1. tuinen van huizen en gebouwen.

2. sportparken

3. resten van de oude wal.

Om het stadspark te vergroten kan men de tuin van het St-Anna ziekenhuis bij het stadspark trekken, waarbij de mensen uit het stadspark in de tuin van het ziekenhuis mogen komen om ook van die rust en groenweelde mee te kunnen profiteren, de mensen uit het ziekenhuis op hun beurt zouden weer meer van de rust en de ruimte van het stadspark kunnen genieten.

De markt met de abdij als dienst verlenende instellingen en ruimte, zijn het park en het ziekenhuis als dienst verlenende ruimte en instelling, wel erg dicht genaderd en het ligt dan ook voor de hand van die gebieden één geheel te maken. Voorwaarde hiervoor is een koppeling. Deze kan tot stand komen, door de terreinen van het ziekenhuis en die van de abdij zodanig open te stellen dat men ze zal gebruiken, waarbij men de instellingen niet in hun wezen mag aantasten. Een verkeersvrij maken van de Stenaertbergstraat is dan noodzakelijk. De vorm van het nu multifunctionele rustgebied, biedt naast een groot contactvlak met het wonen, een mogelijkheid het stadscentrum in alle rust te bereiken of te verlaten.

Van deze "semi -openbare" gebieden zal ik het westelijk deel

van de abdij nader uitwerken, om gestalte te geven aan dit "semi - openbaar" zijn van deze privé terreinen.

b. Beschrijving van de kaarten.

K 1. Ontwerp structuurplan.

Op deze kaart staat de, op basis van het historisch onderzoek en op basis van het stedenbouwkundig onderzoek, gedane compromis voorstel voor de structuur van de stad. Dit is in wezen slechts de ideale situatie voor St-Truiden, daar er erg veel zou moeten veranderen om dit voorstel te realiseren. Echter, toekomstige veranderingen zouden met dit structuurplan rekening moeten houden.

2. Ontwerp doordringbaarheid.

Bij deze kaart is de koppeling via de semi-openbare ruimtes van de markt met het park weergegeven.

3. Ontwerp verkeersplan.

St-Truiden bezit vele overvolle eenrichtingsstraatjes. Het laat zich aanzien dat de drukte voor een deel veroorzaakt wordt door de mogelijkheid, van een bepaald punt buiten de stad, via de binnenstad, snel naar een ander punt buiten de stad te komen. Waarschijnlijk zal een niet onaanzienlijk deel van de verkeersdrukte afnemen als de doorgaande route's door de binnenstad verwijderd worden. Bij deze realisatie is zoveel mogelijk rekening gehouden met de bestaande verkeers richtingen. Een uitspraak over de te verwachten hoeveelheden is onmogelijk door het ontbreken van cijfermateriaal.

4. Voorstel details reconstructie binnenstad.

Enkele punten in de binnenstad staan lijnrecht tegenover de gewenste structuur en verstoren deze ernstig.

zodat bepaalde aanpassingen noodzakelijk zijn. Vooral het tegenwoordig open en bloot staan van de grootschalige gebouwen werkt storend. Door het er omheen planten van bomen in analogie met de muur om de abdij, kan die grootschaligheid verborgen worden. Op die plaatsen waar de overgang van het nieuwe deel van St-Truiden naar de oude binnenstad onduidelijk is geworden, moet deze verder geaccentueerd worden.

c. Voorstellen en richtlijnen.

A. Betreffende het herstel van de bestaande situatie.

1. A l g e m e e n .

- a. Structuurplan voor de gemeente St-Truiden.
- b. Bijzonder plan van aanleg voor de hele binnenstad St-Truiden.
- c. Functies moeten aansluiten bij de bestaande structuur.
- d. Geen leegstand van openbare gebouwen (vervullen van oorspronkelijke functie).

2. B y z o n d e r .

2.1. Bestaande bebouwing van voor 1965.

- a. Handhaving van de bestaande rooilijnen.
- b. Handhaving van de verkaveling van 1965.
- c. Geen afbraak van bestaande panden.
- d. Conservering van bestaande panden.
- e. Restauratie van historische panden.
- f. Bestemmingen zoeken voor leegstaande historisch belangrijke panden.

2.2. Bestaande bebouwing van na 1965.

- a. Na brand of andere grote beschadiging, of na afschrijving, slopen en herbouwen volgens aangepaste architectuur regels.
- b. Aanpassen van de gevoelarchitectuur op de stedenbouwkundig belangrijke plaatsen.

3. S t r a a t .

- a. Niet opnieuw asfalteren. (door slijtage is de oude bestrating, indien aanwezig, binnen ± drie jaar zichtbaar).
- b. Waar nodig herbestraten met klinkers.
- c. Plaatsen van verkeersborden.
- d. Beter toezicht van de politie.
- e. Verlagen van de maximum snelheid van 60 naar 50 km/h.
- f. Aanbrengen van snelheid verlagende voorzieningen in de woon-en winkelstraten.
- g. Reconstructie van
 - 1) Naamse straat, Sluisbergstraat.
 - 2) Markt.
 - 3) Minderbroederstraat.
 - 4) Cappucinessenplein/straat.
 - 5) Schepen de Jonghstraat.
 - 6) Breendonkstraat.
 - 7) Abdijstraat/Stenaertbergstraat.

B. Betreffende de behandeling van de "herstelde" situatie.

4. S t e d e b o u w k u n d i g .

- a. Herwaardering bestaande structuur (rooilijn, kavels, functies).
- b. Herwaardering oorspronkelijke functies.
- c. Zoeken naar nieuwe functies.
- d. Aandacht voor de herkenbaarheid en de doordringbaarheid (zie tek. serie I.).
- e. Nieuwe woningbouw, uitbreidingen van de gemeente realiseren in de binnenstad (invullen van gaten).
- f. Differentiatie van woonvormen.
- g. Sociale differentiatie.

5. A r c h i t e c t o n i s c h .

- a. Huizen afwerken voor 95% met een Ardennerkap (hellingshoek 40° - 50°). Voor resterende 5% een dak met een noklijn loodrecht op de straat.

- b. Hoekoplossing:-met heel of half tentdak.
-met een dak waarvan de noklijn mee de
hoek om gaat.
- c. Ongeveer drie verdiepingen (incl.begane grond).
- d. Bouwhoogte van de gevel 7 - 14 meter.
- e. Bouwhoogte begane grond 20% meer dan de eerste verdie-
ping.
- f. Verticaal karakter van de gevel.
- g. Materiaal: gesinterde steen, hout (kozijn), pannen.
- h. Gevelbreedte 3,5-6 meter.

B. HET DETAIL-GEBIED. (gelegen tussen Plankstraat, Diesterstraat, Park en Clements Cartuyvelstraat.)

I. Inventarisatie en huidig beleid.

1. De onderwijsfunctie in het abdijcomplex.

a. Ontstaan en groei.

De geschiedenis van het onderwijs in St-Truiden valt samen met die van de abdij. Al in de 11^e eeuw is er sprake van een school in de abdij en een parochiale school, verbonden aan de O.L.Vrouwekerk, onder toezicht van de abdij. Na het ontstaan van de gemeente en door de waarde, die de burgerij toekent aan kennis en wetenschap, ontstaat in 1530 de eerste stadsschool. De reden, dat de, dan in de 17^e eeuw aanwezige, stadsscholen niet verder uitgroeien tot het huidige middelbaar onderwijs, ligt in het feit, dat te St-Truiden een Klein-Seminarie bestond, opgericht door prins-bisschop Ernst van Beieren op 19 april, 1589. Het was toen onder gebracht in het Mathias-klooster van de Bogaerden in de Diesterstraat (nu Rijks-middelbare Meisjesschool). In 1797 wordt het Klein-Seminarie afgeschaft, er is dan tot 1807 geen middelbaar onderwijs in St-Truiden. Vanaf 1807 tot 1814 is er de, op het Franse onderwijssysteem gebaseerde, "école secondaire". In 1815 wordt deze weer Klein-Seminarie, maar enkele maanden later vaardigt Willem I een decreet uit, waardoor de instelling wordt hervormd tot een koninklijk college. Dit college wordt vervolgens een gemeentelijke school, die in 1910 wordt afgeschaft. In 1831, na de Belgische omwenteling, wordt het Klein-Seminarie opgericht in Rolduc, maar na de scheiding van Limburg in 1839 krijgt ook St-Truiden weer een Klein-Seminarie. De gebouwen, die aan de verwoesting van de Fransen zijn ontsnapt, blijken echter te klein, zodat men tot de bouw van de huidige kerk en gebouwen overgaat. (1843).

Vanaf 1833 is er op het Klein-Seminarie secundair onderwijs en het eerste en tweede jaar van de priesteropleiding. In

1930 splitst het onderwijs zich in een Waalse afdeling en een Vlaamse. De Waalse afdeling blijft in stand tot 1964, de priesteropleiding tot 1967. Het aantal leerlingen is constant gebleven vanaf 1930, doordat de daling van het aantal Waalse leerlingen gelijke tred hield met de stijging van het aantal Vlaamse leerlingen.

Buiten de priesteropleiding en het, daarop aangepaste, secundaire onderwijs, moest er ook onderwijs zijn voor de burgerij, zodat er in 1800 een school kwam in de gebouwen van het oude Klein-Seminarie in de Diesterstraat. In 1825 verhuizen ze naar noord-oostelijk gelegen gebouwen in het abdij-complex. Het leerlingen aantal is regelmatig gestegen van 70 naar 300 leerlingen.

b. Huidige situatie en de te verwachten ontwikkeling.

Binnen het abdij-complex liggen twee scholengemeenschappen. Eén daarvan is een jongens-humaniora en komt voort uit het Klein-Seminarie. Het is een vrije school, gesubsidiëerd door de staat, naar het aantal leerlingen(200). De school heeft te veel ruimte, gebruikt de kerk slechts drie maal per week, en een deel van het complex wordt door de gemeente onderhouden.

De andere school is het stadscollege met een jongens-humaniora van 300 leerlingen en een lagere school van 400 leerlingen. De gebouwen zijn in 1956 met één verdieping verhoogd, maar desondanks kampt ze met ruimte gebrek.

De twee scholen(humaniora) zullen binnen enkele jaren samengaan, zodat er een betere spreiding van de ruimtes mogelijk wordt. Dit is verder gedaan om pedagogische- en organisatorische redenen en om een gedifferentieerder keuzepakket te verkrijgen.

Gedacht wordt het beleid meer op de omgeving af te stellen, om via die weg de overige ruimtes economisch rendabel te maken. Als scholengemeenschap wenst men echter een afgesloten karakter, eigen aan het abdij-complex, te handhaven, o.a. om

zich af te zetten ^{tegen} een, honderd meter verder gelegen, andere humaniora. De verwachting is dat het aantal leerlingen, na de fusie + 500, vanwege de daling van het geboortecijfer, na 1980 zal afnemen tot ongeveer 400.

2. Ziekenzorg ten noorden van het abdij-complex.

a. Ontstaan en groei.

Het gebied ten noorden van het abdij-complex wordt begrensd door de Abdijstraat, Stenaertberg, Clements Cartuyvelstraat en een deel van de oude stadsrand. Ze bezit hetzelfde gesloten karakter als het abdij-complex en er hebben drie kloosters gelegen, waarvan er nu slechts één nog in gebruik is, n.l. Sint-Hieronymusdal op de Stenaertberg.

In 1396 worden de zusters "opten steynaert" het eerste vermeld. Ze houden zich dan bezig met het verzorgen van zieken en ze staan onder parochiaal toezicht. In 1439 treden zij toe tot de derde orde van Sint-Franciscus en in 1484 komen ze onder toezicht van de Bogaarden in Zopperen. In 1635 volgt de lang voorbereide aansluiting bij Sint-Luciëndal. In 1796 wordt het klooster verbeurd verklaard door het Franse regiem. Tot 1832, als de Redemptoristen het klooster kopen, worden de gebouwen verwaarloosd. De Redemptoristen voeren de noodzakelijke herstellingen uit en bouwen in 1834 een muur rond het domein. In de tweede helft van de 19^e eeuw is de belangrijkste bouw-fase o.a. dat men in 1870 de bouwlijn 2,80 meter naar voren legt (Zie ouderdomskaart van het klooster). In 1974 is men begonnen met de afbraak van o.a. de kerk; de sloop van die gebouwen is echter stopgezet. Het klooster biedt onderdak aan de zusters van het St-Anna Ziekenhuis.

Naast dit kloostercomplex is er nog het klooster van de Grauwzusters. Ze worden in 1532 in St-Truiden toegelaten en vestigen zich in de buurt van het Vissegat. Zij houden zich bezig met ziekenzorg en later vooral met de pestlijders. Na 1540 staan ze onder gehoorzaamheid en bestuur van de Minderbroeders. In 1637 bouwt de stad voor hen een nieuw klooster en in 1660

wordt hun nieuwe kapel ingezegend. Door de Fransen wordt alles in 1798 verkocht. Het vervallen gebouwtje in het westelijk deel van het gebied is waarschijnlijk een rest van dit klooster.

Het derde klooster, dat van de Capucijnen, ligt in het noordoostelijk deel aan de Clements Cartuyvelstraat. Deze bedelorde vestigt zich in St-Truiden in 1614 en in 1624 wordt hun kerk reeds ingewijd. Zij geven katechismusonderricht en helpen bij het blussen van branden; ook verlenen zij hulp aan pestlijders. De Fransen verkopen kerk en klooster in 1798. Na het vertrek van de Fransen komt het klooster in bezit van de C.O.O., die er een moederhuis inricht. In het begin van de 20^e eeuw bouwt de C.O.O. een nieuw gebouw aan de noordgrens van het gebied, het klooster krijgt dan een meer administratieve functie. Behalve een woonhuis uit de 18^e eeuw in de zuid-oost hoek, is er nog het St-Anna Ziekenhuis, dat na de tweede wereldoorlog, met als basis enkele woningen in de Clements Cartuyvelstraat, stelselmatig is uitgebreid. Vooral de recente uitbreidingen zijn monstrueus en het tegendeel van wat men van ziekenhuisbouw verwacht.

b. Huidige situatie en de te verwachten ontwikkeling.

Binnen het gebied liggen een woning, een ziekenhuis en een moederhuis. De C.O.O. zal haar activiteiten op dat gebied binnen korte tijd staken, wegens een verbod om de begin 20^e eeuwse gebouwen en het Capucijnenklooster te slopen en door nieuwbouw te vervangen. Het heeft haar moederhuis functie overgedragen aan het St-Anna Ziekenhuis. de gebouwen van de C.O.O. zullen na de overdracht niet meer gebruikt worden. Het huidige ziekenhuis is ondergebracht in een aantal vroegere woningen, gelegen in de Clements Cartuyvelstraat, die door verbouwingen geschikt werden gemaakt voor een nieuwe functie. De toegang tot alle diensten van het St-Anna Ziekenhuis vindt plaats langs de ingang van woning nr.8.; met uitzondering van de spoedgevallen, die langs de ziekenwagengarage, gelegen in

woning nr.4., binnen gebracht worden. Op de begane grond zijn de administratie-, de radiologie-, de consultatie-, en de urgentie afdelingen gelegen, terwijl in de uitbreiding (achtergevel) de fysiotherapie-, de laboratorium- en de keuken afdelingen zijn ondergebracht. De kelderverdieping bevat de stookplaats, de technische lokalen en de berging. Op de bovenverdiepingen zijn de verpleegeenheden en de operatiekamers met de bijbehorende diensten: apotheek, gipskamer en sterilisatie. In het gebouw ontbreken: medisch archief, mortuarium, wasserij, refter, en omkleedruimtes voor het personeel.

Uiteraard is de overname van een aantal bestaande woningen, als ziekenhuis een bron van problemen, wat de organisatie betreft. Het ziekenhuis voldoet dan ook niet aan de huidige eisen. de meest in het oog springende gebreken zijn:

- gemengd gebruik van de verkeersstructuur,
- grote loopafstanden,
- te weinig ruimte,
- afwezigheid van een daglokaal, een onderzoeklokaal, een spreekkamer,
- te weinig badkamers, bergingruimte en afzonderlijk sanitair,
- de medisch-technische diensten zijn te klein en voldoen niet meer
- de operatiekamers voldoen niet aan de huidige eisen van organisatie en hygiëne.

Het St-Anna Ziekenhuis heeft besloten het moederhuis te vestigen in nieuwbouw, grenzend aan het bestaande ziekenhuis en is daarom begonnen met de sloop van de bestaande gebouwen. Na stopzetting van de sloop heeft men een ingenieursbureau een studie laten maken over het ziekenhuis. Op basis daarvan zal men waarschijnlijk besluiten een totaal nieuw ziekenhuis te bouwen, waarbij het huidige een meer geschiktere bestemming krijgt (administratie, technische dienst). Voor het gebied heeft dit dan de volgende consequenties:

1. Functieverlies van de gebouwen van de C.O.O. en de daarmee gepaard gaande verwaarlozing .

2. Handhaving van de bestaande lelijke gebouwen in de Clements Cartuyvelstraat.
3. Afbraak van het klooster op de Smaertberg en de bijbehorende gebouwen.
4. Kappen van de bomen in de tuin van het klooster.
5. Verder verval van de resterende gebouwen in de tuin.
6. Mono-functioneel gebruik van de gebouwen en tuinen.
7. Geen aanpassing van de verkeerssituatie.

N.B. Naast het St-Anna Ziekenhuis is er nog het St-Jozef Ziekenhuis, dat ook een streekfunctie vervuld. Bij ongecoördineerde uitbreiding van één of beide ziekenhuizen bestaat het gevaar van een overcapaciteit.

3. Het gebied ten noord-westen van de abdij.

a. Ontstaan en groei.

Vanaf de eerste omwalling en de bouw van de St-Gangulfuskerk tot aan de Franse revolutie is in het gebied vrijwel niet gebouwd. In die tijd heeft men alleen langs de Diesterstraat gewoond (vanwege de route Brustempoort - St-Gangulfuspoort). Na de vernietiging van de omwalling in de 17^e eeuw heeft men in het gebied een stadspark aangelegd. Na de Franse revolutie is men begonnen met bouwen in het gebied tussen Diesterstraat en Abdijstraat; voornamelijk woningen; in het begin van de 19^e eeuw een krankzinnigengesticht met kerk en klooster; en een technische school in het begin van de 20e eeuw (uitbreiding ± 1960).

b. Huidige situatie en de te verwachten ontwikkeling.

Binnen het gebied liggen 195 woningen, waarvan er drie leeg staan. Van deze woningen zijn er 27 gedeeltelijk winkel, en vijf café. Verder zijn er twee garage-bedrijven, twee scholen, een kerk, een brandweerkazerne, een gendarmerie, een krankzinnigengesticht, en een stadspark.

Net zoals voor de abdij en het daarboven gelegen gebied, bestaat

er ook hiervoor geen enkel plan van aanleg. Zeker is, dat het gesticht tegen het einde van 1975 zijn intrek neemt in de nieuwe gebouwen te Melveren; dat de technische school in het noord-oosten binnen enkele jaren verhuist naar een nieuw gebouw buiten de oude binnenstad; en dat de brandweerkazerne verplaatst wordt van de Diesterstraat naar de Zoutstraat. Dit betekent, dat er in dit gebied een terrein vrij komt van + 4 hectaren.

II. Aantekeningen van visuele kwaliteiten.[⊗]

Clements Cartuyvelstraat - Plankstraat.

- + sfeerbepaling door de academiezaal, het 18^e eeuwse hoekhuis, het Capucijnenklooster, en de 18^e eeuwse gebouwen aan de westzijde van de straat.
- + gezicht vanuit de Cl. Cartuyvelstraat op de academiezaal en de torens van de stad.
- + gezicht vanuit de Plakstraat op de O.L. Vrouwekerk.
- + kontakt met het groen van enkele tuinen.
- storende gevel van het St-Anna Ziekenhuis en van de meisjes humaniora, en de vele verbouwde geveltjes.
- asfalt en geparkeerde auto's.

Stenaertberg.

- + helling en het straatverloop.
- + historische resten in en aan gebouwen (18^e eeuws hoekhuis).
- straatprofiel, wegens:
 - a. verlegging van de rooilijn (2,80m).
 - b. verhoging van de gebouwen van het stadscollege.
 - c. te hoge gebouwen uit 1845.
 - d. afbraak van de hoeve en verandering van de rooilijn bij de Abdijstraat.
- materiaal en vorm van de nieuwe kloostermuur van St-Hiëronymusdal.

⊗ : positieve waardering: +
negatieve waardering: -

- asfalt.
- ramen en raamverdeling van het, in 1956, verbouwde college (monument).

Abdijstraat.

- + rust en kalmte.
- + gezicht op de abdij.
- + direct contact met het stadspark.
- + oude muren bij de C.O.O.
- + straatverloop aan de zuidzijde en de resten van de oude abdij.
- + kerk en klooster van het krankzinnigengesticht.
- asfalt en de geparkeerde auto's.
- gedeeltelijk ingestorte 18^e eeuwse gebouw.
- agressief gezicht op de immense achtergevel van het huidige St-Anna Ziekenhuis (60 bij 20 meter).
- ramen en raamverdeling van het verbouwde college.
- materiaal, vorm en plaats van de tuinmuur van het klooster, St-Hiëronymusdal.

Stadspark.

- + vorm en diverse soorten bomen.
- + gezichten op de torens van het centrum.
- + weinig geluidshinder.
- + rust en kalmte.
- woningen van de gendarmerie (en de tuinen).
- slechte aansluiting bij de stad, moeilijk bereikbaar.
- geen goede grenzen.

Rijnstraat.

- + gezicht op de abdijs-toren.
- + gezicht op de O.L.Vrouwekerk.
- asfalt en geparkeerde auto's.
- bouwkundig slechte staat van de huizen.

Diesterstraat.

- + gezicht op de abdij-toren.
- + straatverloop en de helling nabij de abdij.
- + St-Gangulfuskerk en enkele woningen.
- + plein bij de St-Gangulfuskerk.
- brandweerkazerne.
- hier en daar verstoorde rooilijn.

St-Gangulfuswijk.

- + aantal woningen.
- + ligging t.o.v. het stadspark (als woonbuurt).
- verkaveling.
- het grote afgesloten gesticht.
- de technische school.
- visueel weinig contact met de stad.

III. STEDEBOUWKUNDIG ONTWERP DETAILGEBIED.

a. Beschrijving stedenbouwkundig ontwerp.

Bij het oplossen van de problemen van de diverse gebouwen en gebouwengroepen moet rekening gehouden worden met het structuur plan en de Belgische gang van zaken. Kort gezegd houdt dat laatste in, dat de gemeente de particuliere initiatief nemers zelden of nooit beperkingen oplegt. Men is in België dan ook geen dwang of toezicht gewend en men zal ze ook niet accepteren.

Wil men als ontwerper in een bepaald gedeelte van de stad iets gedaan krijgen, dan moet men alleen rekening houden met de steun van de overheid, want de particulier doet precies wat hij wil. Deze overheid kan adviezen geven en deze ondersteunen en ongewenste ontwikkelingen afremmen door het toepassen van de bestaande wetgeving. Een goed voorbeeld is in dit geval: het advies geven een bepaald pand te restaureren en daarbij dat gebouw voordragen voor klassering.

De hele verwezelijking van het structuurplan hangt af van de doordringbaarheid en de dienstverlenende functie van de abdij, en het ernaast gelegen St-Anna ziekenhuis. Vooral de laatste geeft nogal wat problemen. Uit Bl 2b is gebleken dat er in feite maar twee alternatieven zijn voor het St-Anna ziekenhuis:

1. Nieuwbouw op eigen terrein.

Dat betekent het volbouwen van het hele terrein en gaat daarmee dan een barrière vormen tussen het park en de markt (het gebied is niet meer doordringbaar genoeg).

2. Nieuwbouw buiten de stad.

Hetgeen betekent dat alle gebouwen leeg komen te staan, verwaarloosd worden, instorten, afgebroken worden. In het gunstigste geval komt er dan over tien of vijftien jaar woningbouw. Dit betekent, door een verschil in functie,

een loskoppelen van Markt en Park.

Het oplossen van het probleem van de St-Anna kliniek is in wezen zeer simpel:

1. Men voegt de terreinen en gebouwen van de St-Anna kliniek en de C.O.O. samen.
2. Men spaart de hele tuin.
3. In het capucijnen klooster brengt men de administratieve dienst onder en de kerk van het klooster kan dienst doen als ziekenhuis kapel.
4. Het klooster op de Stenaertberg kan haar huidige functie, het onderdak bieden aan de verpleegsters, behouden, en kan gerestaureerd worden.
5. Het gebouw van de C.O.O. uit 1905 kan eenvoudig omgebouwd worden tot verpleeg tehuis.
6. Verdere afbraak van de kerk in de Stenaertberg.
7. Het in twee fase's, volgens de nieuwe architectuur eisen, nieuw bouwen van de operatie afdeling, op de plaats van het huidig ziekenhuis en de kerk.

Het verkeersprobleem dat het ziekenhuis in de binnenstad met zich meebrengt, valt wel mee. Vooral als men zorgt dat er geen doorgaand verkeer meer kan komen. Ook het aantal scholen neemt af, zodat men zelfs rond de bezoeken uren de drukte zeker eenvoudig verwerken kan, zeker als men besluit tot de bouw van een kleine parkeergarage onder het nieuw te bouwen ziekenhuis.

Bij de abdij gaan de twee, daar gevestigde, scholen samenwerken. Door een daling van het aantal leerlingen na 1980 en door een betere mogelijkheid tot spreiding van de leerlingen over het hele complex, kan men een voor het hele abdij complex geldende reorganisatie doorvoeren. Voor de gebouwen houdt dit in:

1. De restauratie van de gebouwen die aan de Stenaertberg en de Abdijstraat liggen. Bij de verbouwing in 1956 zijn deze gebouwen zwaar mishandeld en door de ophoging is het straatprofiel voor de tweede keer ernstig verstoord.

(de eerste keer was met het 2.80 meter naar voren leggen van de rooilijn van het klooster).

2. De sloop van een overblijflokaal en van een niet meer in gebruik zijnd washuis (beide uit 1926) in het westelijk deel van het abdij complex, met het doel de doorgang langs en door het seminarie te veraangename(n) (tek I4).
3. De sloop van het niet meer in gebruik zijnde gebouw tussen de abdij en het theater (gebouwd 1926), om het gebied ten costen van de abdij doordringbaarder te maken.

Buiten deze voor het ontwerp structuur plan zo belangrijke gebieden, moeten ook de andere delen van het detailgebied bekeken worden:

1. De door het vertrek van de technische school en het psychiatrisch centrum ^{vrij} te komen gebieden, dienen bouwrijp gemaakt te worden en te worden bestemd voor de woningbouw, waarbij men de kerk van het psychiatrisch-centrum moet verbouwen, om het geschikt te maken voor gebruik door de muziekschool. De muziekschool heeft al geruime tijd geleden gezegd, dat voor hen de kerk en het klooster zeer geschikt zijn.
2. De gendarmerie moet verplaatst worden en de woningen van de gendarmerie moeten gesloopt worden, om het park in zijn oude vorm te kunnen herstellen.
3. De gendarmerie kan zijn, nog steeds leeg staande, in goede staat verkerende, vorige behuizing in het stadhuis zo weer betrekken en daarmee een stukje leven en activiteit naar de markt brengen.
4. In het stadhuis moet men verder de bibliotheek gevestigd laten. De loketten en de raadszaal moet men in het oude stadhuis terug brengen.

b. Beschrijving van de kaarten.

L. DETAIL GEBIED.

1. Op de tekening is weergegeven de hoofdverdeling van de functies voor het detail gebied, aangepast aan het structuur voorstel.

Bij het ontwerpen van nieuwe woonbuurt in de St-Gangulfus wijk, dient men rekening te houden met de doordringbaarheid van de wijk en de herkenbaarheid t.o.v. de rest van de binnenstad.

2. Conserverings plan.

3. Voorstel tot klassering.

Buiten de gebouwen die zuiver om hun architectonische waarde beschermd moeten worden, zijn er in het detailgebied enkele gebouwen, die vanwege de uitvoerbaarheid van het plan, geklasseerd dienen te worden, zodat ze voor subsidie bij restauratie of conservatie, in aanmerking komen.

4. Herkenbaarheid.

In aansluiting op de herkenbaarheid is gezocht naar een mogelijkheid om mensen door het gebied te "leiden". Dit is gedaan aan de hand van de kijkpunten, t.w. stadhuis (-toren), abdijtoren, abdijkerk, theatertje, en het 19^e eeuwse woonhuis in de Plankstraat. Verder is op deze kaart de andere loop route door het abdij complex weergegeven.

5. Detail voorstel functie kaart.

Op deze kaart is de functie verdeling binnen het ziekenhuis en het abdij-complex nader aangegeven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de scholengemeenschap op het abdij-complex, ondanks haar gesloten karakter, toch een bepaald contact wil met de buiten wereld. Ze zag dit het liefst gerealiseerd in de abdijkerk en het zuidelijk deel van de gebouwen van het seminarie. Ze heeft hiervoor de gemeente benaderd, die onlangs het onderhoud van een deel van deze gebouwen en de tuin op zich genomen heeft.

C. HET THEATERTJE

1. Algemeen.

Om het park en de markt aan elkaar te koppelen is in het ontwerp van het detailgebied gebruik gemaakt van een z.g. semi-openbare ruimte. Vooral bij de abdij is het moeilijk om aan deze bestemming vorm te geven.

Enerzijds moet deze ruimte d.m.v. de muur haar besloten karakter behouden, hetgeen essentieel is voor het abdijcomplex. Bovendien heeft deze muur een afscherpende werking van de grootschaligheid van de gebouwen. Ook het straatprofiel blijft zó zijn huidige karakter behouden. Anderzijds moet deze beslotenheid doorbroken worden om het park met de markt te kunnen verbinden. In dit kader is het noodzakelijk om de beleefbaarheid en bereikbaarheid van het plein mogelijk te maken en te intensiveren.

Om aan deze stedebeouwkundige eisen te voldoen gelden de volgende voorwaarden:

- (a) Aandacht voor de gevelwanden.
- (b) Behoud van het extérieur van het theatertje, vanwege:
 - de beëindigingsfunctie aan de zuidzijde van het plein.
 - de dominerende functie van zijn uiterlijk op het plein.
 - het belangrijke aandeel in de doordringbaarheid van de stad, middels de zichtlijnen.

Het gebied rond het theatertje kan optimaal functioneren, als dit gebouw een functie heeft. Wegens de vorm van het gebouw, aangepast aan het doel waarvoor het indertijd gebouwd is, zou ik willen pleiten voor het herstel van de oorspronkelijke theaterfunctie. Dit lijkt haalbaar, omdat de kwaliteit van het huidige Cultureel Centrum slecht is, waardoor er een vraag is naar andere ruimtes.

Van het intérieur van het theatertje is de vorm van de zaal en het stucwerk sfeerbepalend. Een aanpassing aan de huidige theater eisen mag dan ook geenszins resulteren in een wezenlijke verandering ^{van} zaal- en toneelruimte. Deze aanpassing moet dan ook gezocht worden op de begane grond, waarbij het extérieur ook niet doorbroken mag worden.

2. Extérieur.

In aansluiting op de herkenbaarheid is gezocht naar een mogelijkheid om de mensen door het gebied te "leiden". Dit is gedaan aan de hand van de kijkpunten, t.w. stadhuis(-toren), abdijtoren, abdijkerk, theatertje, en het 19e eeuwse woonhuis in de Plankstraat. De poorten in de muren en de paden zijn zoveel mogelijk op de zichtlijnen naar die punten gesitueerd. Hieraan ondergeschikt is de aanpassing van het plein aan het theatertje, t.w. de bereikbaarheid voor het publiek en de aanvoer van requisiten. Er komen geen parkeerplaatsen bij het theater, omdat de markt, op 100m afstand gelegen, voldoende parkeergelegenheid biedt. Verder is een poging gedaan de scheidende werking van de muur te verzakken door visuele banden aan te brengen tussen de Plankstraat en het plein, en omgekeerd.

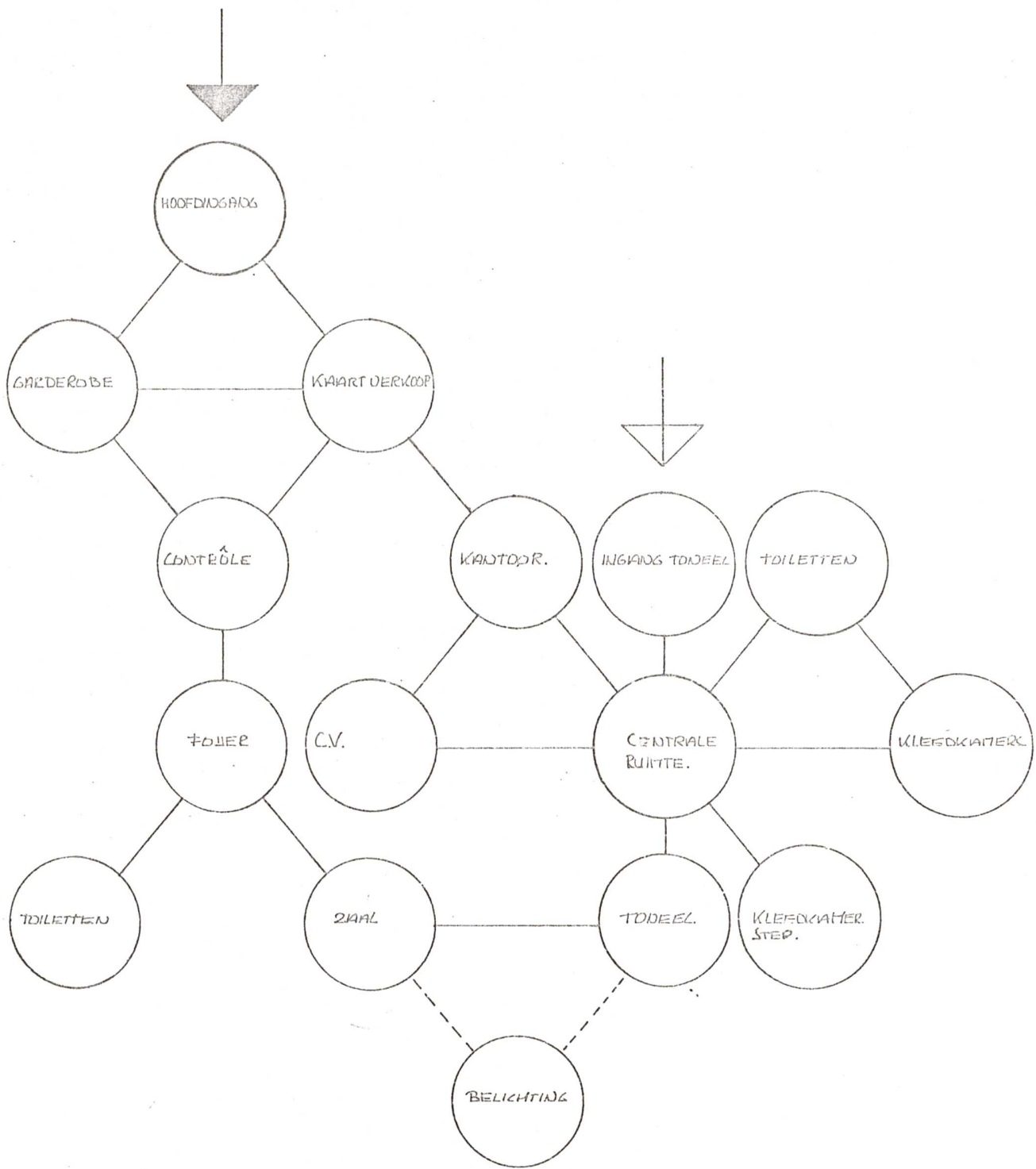
Behalve de dominerende ligging en kwaliteit van het theatertje, is de westgevel van het seminarie eveneens sfeerbepalend voor het plein vóór het theater. Het verdient dan ook aanbeveling, deze in zijn oorspronkelijke staat terug te brengen (zie tek.) Verder is aandacht besteed aan de beeldversturende werking van de school, gelegen aan de oostzijde van de Plankstraat ; en aan het grote gevelvlak van de abdijkerk.

Gezocht is naar een "rustieke" sfeer, uitgevoerd in steen en groen, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen : de gebieden ten oosten van de kerk, het plein vóór het theatertje, en het schoolplein in het noorden.

3. Intérieur.

Het theatertje vervult een functie in het gebruik en beleefbaar maken van het plein; daardoor moet de hoofdingang aan dit plein liggen. Samen met de vorm, stucwerk van de zaal, en het toneel, als vast gegeven, zijn dit de grenzen, waartussen de indeling, vorm en detaillering van de rest van de voorzienigen gesitueerd kan worden. De eisen aan deze voorzieningen zijn de volgende:

- 1.a. Hoofdingang aan het plein (+ voorportaal).
 - b. Kaartverkoop.
 - c. Garderobe.
 - d. Foyer (afgifte van eenvoudige drankjes, koffie en flesjes).
 - e. Toiletten.
- 2.a. Eén ster-kleedkamer met douche.
 - b. twee kleedkamers met douche.
 - c. Orkestbak.
 - d. Opslagruimte kleine requisiten.
 - e. Regelkamer belichting (vanuit de zaal).
 - f. Scheiding tussen publiek en toneelgebeuren (aparte trappen).
 - g. Kantoortje (centraal gelegen, tussen publiek en toneelgebeuren).
 - h. C.V.ruimte (aan-en-afvoer onafhankelijk van het gebouw).
 - i. Toiletten.
 - j. Opstel ruimte achter het toneel.
 - k. Centrale verkeersruimte.

4. Konstruktie.

a. Huidige situatie.

Het theatertje bevindt zich sinds de bouw rond 1840 in een slechte bouwkundige staat. In het begin van deze eeuw heeft men trekstangen in het plafond aangebracht en in 1956 gaat het gebouw verzakingsverschijnselen vertonen en krijgt het scheuren in de muren. Het is toen afgekeurd en heeft na die tijd leeg gestaan.

Het gebouw heeft vooral aan de oostzijde in muren en kolommen scheuren, variërend van 5-10 cm. Het theatertje is waarschijnlijk doels over de oude gracht rond de abdij gebouwd, zodat men vermoedt, dat die verzakking komt door óf een slechte fundering, óf een slechte ondergrond. Scheuren boven aan de kolommen wijzen er echter op, dat het spant waarschijnlijk is gaan wijken.

Bij een restauratie moet er constructief op drie aspecten gelet worden, t.w.

- de fundering,
- de muren,
- de kapconstructie,

b. Restauratie voorstel.

De waarde van het gebouw ligt, behalve in de typische vorm van het exterieur en het interieur, in de buitenste schil van de buitenmuren en in het stucwerk. Bij het restauratie voorstel wil ik deze aspecten bewaren, waarbij ik verder uitga van de ongunstigste bouwkundige toestand van fundering, muren en kapconstructie.

Voor de restauratie en de uitvoering houdt dit het volgende in:

1. Opvang via een hulpkonstruktie van de muren en de galerij.
2. Vernieuwing van de fundering en de bouw van een nieuwe kelder en begane grond.
3. Opvang via een hulpkonstuktie van het plafond.
4. Slopen van het dak, waarbij het plafond op de hulpkonstruktie komt te rusten
5. Uitkappen van de buitenmuren waarbij een schil overblijft van 21,5 cm., die aan een nieuwe muur van beton wordt bevestigd. De galerij wordt

middels beton consoles gedragen door de muur en de pilaren van de galerij.

c. Dimensionering van de kapconstructie.

-- Leien: --dubbele bedekking, kruis- of- koeverdak.

--Franse leien (2- 5 mm.).

--volume gewicht 2650 kg/M^3 .

--bevestiging: roodkoperen leinagels.

-- Bebording: --28mm dik, 22cm breed.

-- 15 kg/M^2 .

--horizontaal gelegd.

-- Sparren: --h.o.h. 80cm.

--7,5 - 5cm.

-- Gordingen: h.o.h. 150cm.

Konstruktie te berekenen op: E.G. + N.B. + sneeuw (50 kgf/M^2)

of: E.G. + N.B. + hoge wind (70 kgf/M^2)

tgb. art. 15/16:

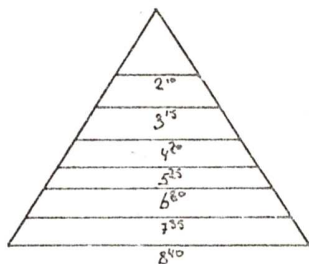
Hoge winddruk 70 kgf/M^2 is 1 vlak.

Voor het dakvlak geldt: $\alpha = 30$,

dus: winddruk $(0,02 \alpha - 0,4) \times 70 = 0,2 \times 70 = 14 \text{ kgf/M}^2$.

windtrek $0,4 \times 70 = 28 \text{ kgf/M}^2$.

Bepalend is E.G. + N.B. + sneeuw.

Gordingen, eigen gewicht: 70 kgf/M^2

sneeuw: 50 kgf/M^2

totaal: 120 kgf/M^2

$q = 180 \text{ kgf/M}^2$.

Gording 7,35 :

$$M = 1/8 q l^2 = 1/8 \times 180 \times 7,35^2$$

$$M = 1192 \text{ kgfm.}$$

$$\sigma_k = \frac{M}{W} \quad 70 = \frac{119200}{W}$$

$$W = 1700 \quad 1/6 bh^2 = 1700$$

$$bh^2 = 10200$$

gording	bh ²	bij gelijke hoogte			bij hoogteverschil tussen		
		h=20cm	b	M ³	h=cm.	b=cm.	M ³
7,35	10200	25,5	(0,051)	27,50	13,5	(0,037)	
6,30	7680	19,2	(0,038)	24,75	12,4	(0,030)	
5,25	5300	13,2	(0,026)	22	10,2	(0,024)	
4,20	3380	8,4	(0,017)	19,25	9	(0,017)	
3,15	1860	(4,5)8	(0,016)	16,50	8	(0,013)	
2,10	850	(2,1)8	(0,016)	13,75	8	(0,010)	

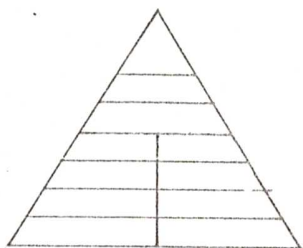
Gekozen is voor de gordingen met gelijke hoogte, wegens de eenvoud van uitvoering, waarbij de uitkomst is vergeleken met de handelsmaten.

gording	h(mm)	b(mm)
7,35	196	3x 96
6,30	196	3x 71
5,25	196	2x 71
4,20	196	1x 96
3,15	196	1x 96
2,10	196	1x 96

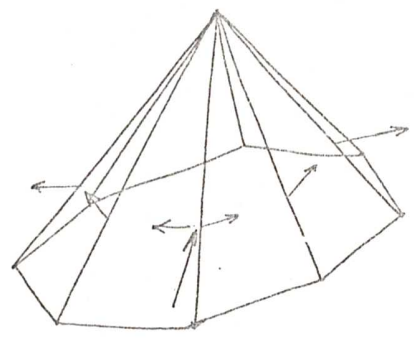
Doorbuiging:

$$f_m = \frac{5}{384} \times \frac{q l^4}{E I} = \frac{5}{384} \times \frac{1,8 \times 7,35}{10^5 \times 1/12 \times 28,8 \times 196} = \pm 3,5 \text{ cm.} = \frac{1}{200} l.$$

Bij de konstruktietekening is van bovenstaande keuze voor de gordingen uitgegaan. Een tweede alternatief kan eventueel een materiaal besparing opleveren, doordat de drie onderste gordingen een derde steunpunt vinden in de balk, die loopt van de muur naar de dan verzwaarde 4,20 gording.

- Spant.

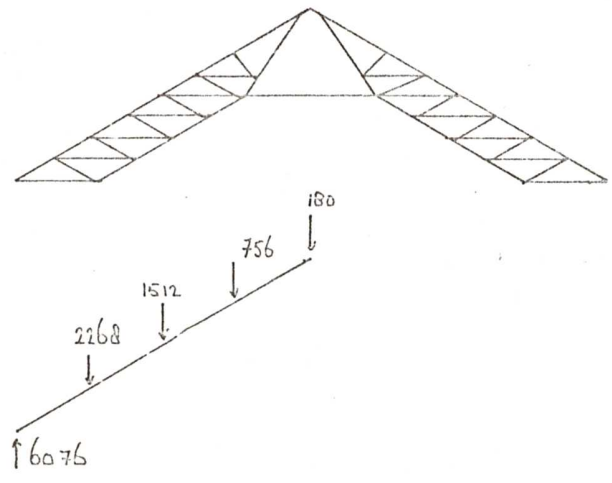

(zie TGB.art.17 ruimte vakwerk)

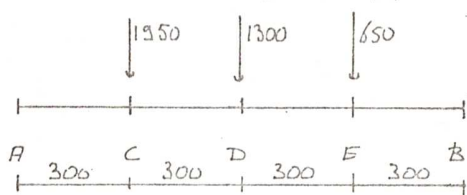
Windkracht: trekplaat werkt door afgifte dakvlak,

- a. door drukafgifte direct
- b. door vervorming van het dakvlak indirect, door opname van de trek.

Bij de berekening wordt voor de eenvoud alleen de directe opname van het spant // aan de wind bekeken. Het spant \perp op de wind en de trekstang worden niet in de berekening betrokken, zodat de hele konstruktie de druk gunstiger verwerkt.

Resultante \perp spant ($\frac{1}{2}$ V3)

Σ Momenten rond A = 0

$$3 \times 1950 + 6 \times 1300 + 9 \times 650 - 12 \times R_D = 0 \quad R_D = 1550$$

$$R_A = 1950 + 1300 + 650 - 1550 = 2250.$$

$$M_A = 0$$

$$M_B = 0$$

$$M_C = 3 \times 2250 = 6750 \text{ kgfm.}$$

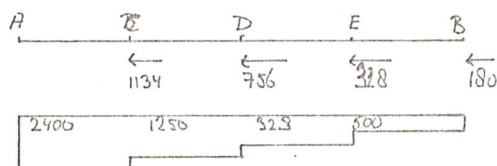
$$M_D = 6 \times 2250 - 3 \times 1950 = 7650 \text{ kgfm.}$$

$$M_E = 9 \times 2250 - 6 \times 1950 - 3 \times 1300 = 4650 \text{ kgfm.}$$

M. Lsd

Resultante \parallel ($\frac{1}{2}$)

Dikte van het spant is h.o.h. 1 m.

De trek-en drukkracht is dus $\frac{7650}{1\text{m.}} = 7650 \text{ kgf.}$

Krachten D.

Staaflkracht 7650 kgf.

Normaal kracht $\frac{1}{2} \times 1250$ 625 kgf.

totaal 8275 kgf.

Krachten C.

Staaflkracht 6750 kgf.

Normaal kracht $\frac{1}{2} \times 2400$ 1200 kgf.

totaal 7950 kgf.

D $A = \frac{8275}{60} = 137,5 \text{ cm}^2$

h = b = 11,7 LM.

Knik.

$$I_{min} = \frac{V}{E} \times P L^2$$

$$E = 10^6 \text{ kgf/cm}^2$$

V (veiligheid coëfficiënt) = 6 (goed beschermd dus geen 9, ook geen 4, want geen verward spant)

$$I_{min} = \frac{6 \times 10^7}{10^6} \times 8,250 \times 1,5^2$$

$$I_{min} = 1100$$

$$\frac{1}{12} b h^3 = 1100$$

Na herberekening met Ludolph en Potma (bldst. II) h(=b) = 13

Bovenspantbeen : 13 x 13

Trek in D. is 7650 - $\frac{1}{2} \times 1250 = 7025$.

$$\Lambda = \frac{7025}{70} = 100 \quad (h/b = 10) \quad \left. \vphantom{\Lambda} \right\} \text{onderspantbeen: } 8 \times 13 \text{ cm.}$$

bovenspantbeen is 13 br.

- Gelamineerde ligger.

$$c. \quad \sigma_b = \frac{E}{W} \quad 70 = \frac{675000}{W} \quad W = \frac{67500}{7} = 9640$$

$$\frac{1}{6} b h^2 = 9640 \quad b h^2 = 57840 \quad \left. \vphantom{\frac{1}{6} b h^2} \right\} h^2 = 4450 \quad h = 67$$

vanwege de vergelijking met spant b = 13

normaalkracht 1200: d 60 = 20cm² extra bij b = 13

		<u>1,5</u>
		h _C = 68,5
D.	_____	h _D = 73
E.	_____	h _E = 56

Gelamineerde ligger:

$$12 \times 0,13 \times 0,60 = 0,936 \times 8 = 7,488 \text{ m}^3 \left. \vphantom{12 \times 0,13 \times 0,60} \right\} 4492 \text{ kg.}$$

hout = 600 kg/m²

Spant:

$$12 \times 0,13 \times 0,26 = 0,402 \times 8 = 3,264 \text{ m}^3 \left. \vphantom{12 \times 0,13 \times 0,26} \right\} 1958 \text{ kg.}$$

hout = 600 kg/m²

- Stalen spant.

$$\sigma_b = \frac{M}{W} \quad 1400 = \frac{765000}{W} \quad W = 546$$

Dit is bijna INP 28 (W = 542)

Keuze voor INP 30, is 8 cm² meer dan INP 28 8 x 1400 = 11200 kg
voor de opname van de normaalkracht.

12 m x INP 30 = 650 kg per spantbeen

8 x 650 = 5200 kg voor de totale constructie.

- Oplossing in staal is altijd onvoordeliger:

1. Onder en boven het spant is de beëindiging van hout.
2. Een stalen spant is minder flexibel, past zich minder eenvoudig aan bij maatafwijkingen.
3. Een stalen spant is zwaarder dan een gelamineerde ligger.
4. Staal is duurder per kg. dan hout.
5. De verwerking van staal is duurder.

BIBLIOGRAFIE.

A. Archieven.

- 1. Stadsarchief St-Truiden (kaarten collectie).
- 2. Stadsarchief Hasselt (kaart van Warnouts).
- 3. Bisschoppelijk archief Luik (ontwerptek. seminarie 1840).

B. Fototheek.

- 1. Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium te Brussel (foto's St-Truiden;+800).
- 2. Provinciale Dienst Kunstpatrimonium te St-Truiden (foto's St-Truiden;+4000).

C. Algemeen.

- 1. Bureau voor de Statistiek te Brussel (volkstelling 1970; woningtelling 1971).
- 2. Technische Dienst St-Truiden (kaarten).

D. Monumenten.

- 1. Bulletin der Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen : Geklasseerde Monumenten en Landschappen, 1948.
- 2. Rijkscommissie voor de Monumentenzorg : De monumenten in de gemeente Maastricht.
- 3. Rijkscommissie voor de Monumentenzorg : Voorlopige lijst der Nederlandse Monumenten voor geschiedenis en kunst. Deel VIII, De Provincie Limburg.

E. Niet uitgegeven werken.

- Boes, G., Het Klein-Seminarie van het bisdom Luik.
- De Naeyer, A., Geyt, H. van, Evaluatie studie van het St-Anna Ziekenhuis St-Truiden, Archiduk 1975.
- Heynen, G., St-Truiden, ontwikkeling van de stad.

F. Uitgegeven werken.

Aerts, J., Onuitgegeven gedichten van Rudolf van St-Truiden, Het oude land van Loon. 1956, blz. 47-60.

Aerts, J., Nota's over de Vita van de H. Eucherius, bisschop van Orléans, Geschiedkundige kring van St-Truiden 1971, blz. 19-28.

Baerten, J., Het graafschap Loon, Limburg jrg.44, 1965, blz. 190-236.

Bayens, H., Het burgerhuis van de 17e en 18e eeuw in Brabant, De sikkel, Antwerpen 1950.

Bamps, L., Notice sur une Medaille inédite de Saint-Trond, Bruxelles 1882.

Bloemers, H.E.E., Meer dan 130 jaren oudheidkundig onderzoek in Stokstraat gebied te Maastricht, Stokstraatgebied Maastricht; Maastricht 1973, blz. 101-124.

Brouwers, J., Moordanslag te St-Truiden, door een bende uit Aalst, op de schout van Brustem, Limburg jrg.37, 1958, blz. 214-218.

Brouwers, J., De tol op de Steenweg Luik-St-Truiden, Limburg jrg.41, 1962, blz. 1-22.

Brouwers, J., De bascule van Gelinden op de Steenweg Luik-St-Truiden, Limburg jrg. 40, 1960, blz. 196-203.

Bussels, M., Geschiedenis van de kunst in Limburgs Haspengouw, Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse geschied en oudheidkundige kringen 1951, blz. 279-316.

Bussels, M., Verdeling en beheer van de goederen der St-Truidense abdij, Het oude land van Loon 1956, blz. 331-347.

Bussels, M., Kunstenaars en ambachtslieden van de 18^e eeuw in dienst van de abdij te St-Truiden, Het oude land van Loon 1961, blz. 221-234.

Charles, J.L., Topografische bijdrage over St-Truiden tot in de XIIIe eeuw, Limburg jrg. 37, 1958, blz.187-198.

Charles, J.L., Schepenen en schouten te St-Truiden in de XIIe XIIIe eeuw, Limburg jrg. 40, 1961, blz. 241-257.

Charles, J.L., La ville de Saint-Trond au moyen age, Limburg

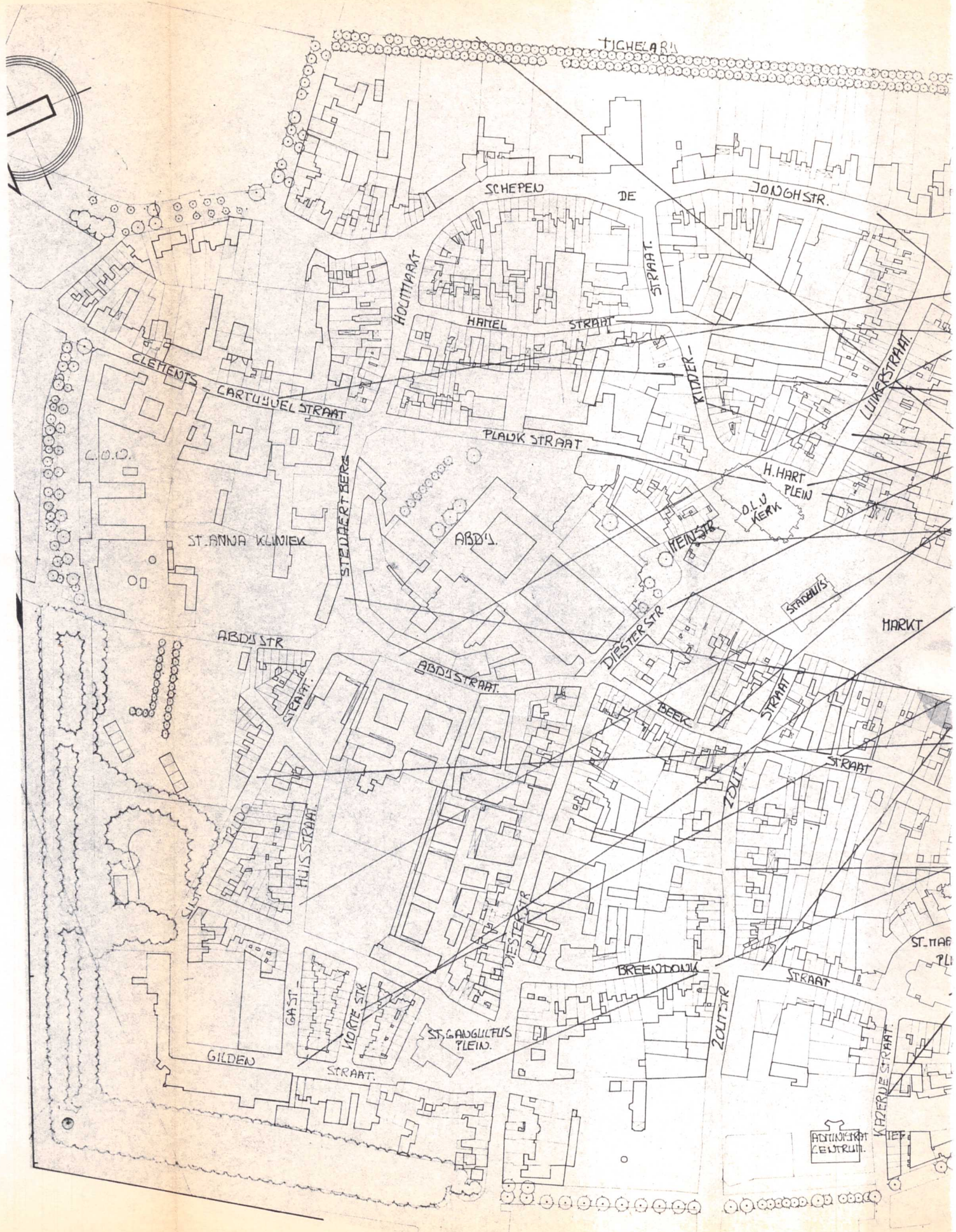
- jrg. 41, 1962, blz. 263-264.
- Charles, J.L., Truienaars in het buitenland, Limburg jrg.38, 1959, blz. 207-208.
- Charles, J.L., La ville de Saint-Trond au moyen age, des origines à la fin du XIVe siècle, Parijs 1965.
- Claes, F., De voormalige abdij van St- Truiden en haar invloed tot het einde van de dertiende eeuw, Limburg jrg. 38, 1959, blz. 221-227, 245-259, 273-281.
- Demarteau, J.E., Remparts de Saint-Trond, Notice & Vues Luik 1887.
- Duchateau, F., De bevolking van St-Truiden in 1796, Historische bijdragen over St-Truiden, 1971, blz. 75-105.
- De Schaetzen, P., De Romeinen in de Haspengouw, Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse geschied- en oudheidkundige kringen, 1951, blz.47-75.
- Flamend, J., Gids voor St-Truiden, 1957.
- Fuhs, A., Gelnhausen Städtebaugeschichtliche untersuchung Marburg 1960.
- Gerits, F., St-Truidens Zilverwerk te Averbode, Limburg jrg. 41 1962, blz. 150-153.
- Gerits, F., Landmeter Jan Bertram van St-Truiden in dienst van de abdij van Averbode in de XVIe eeuw, Limburg jrg. 49, 1970, blz. 18-24.
- Grauwels, J., Lijst van ambtenaren afhankelijk van de abdij van St-Truiden, Het oude land van Loon 1972, blz. 119-174.
- Hiemeleers, J., St-Truiden als fruitstad, De Tijdspiegel jrg.23. 1968, blz. 67-71.
- Heynen, G. en Kesters, G., St-Truiden van abdij tot stad, Bulletin van het K.N.O.B. jrg. 72, 1973, blz. 63-70.
- Heynen, G., De strijdmeesters in St-Truiden (1455-1669), Geschiedkundige kring van St-Truiden, 1971, blz. 123-146.
- Heynen, G., zie Lyna, J.
- Kesters, H., De abdij van St-Truiden, Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse Geschied- en Oudheidkundige kringen 1951, blz. 93-111.
- Kesters, H., De abdij van St-Truiden, Limburg jrg. 30, 1951, blz. 61-74, 81-91.

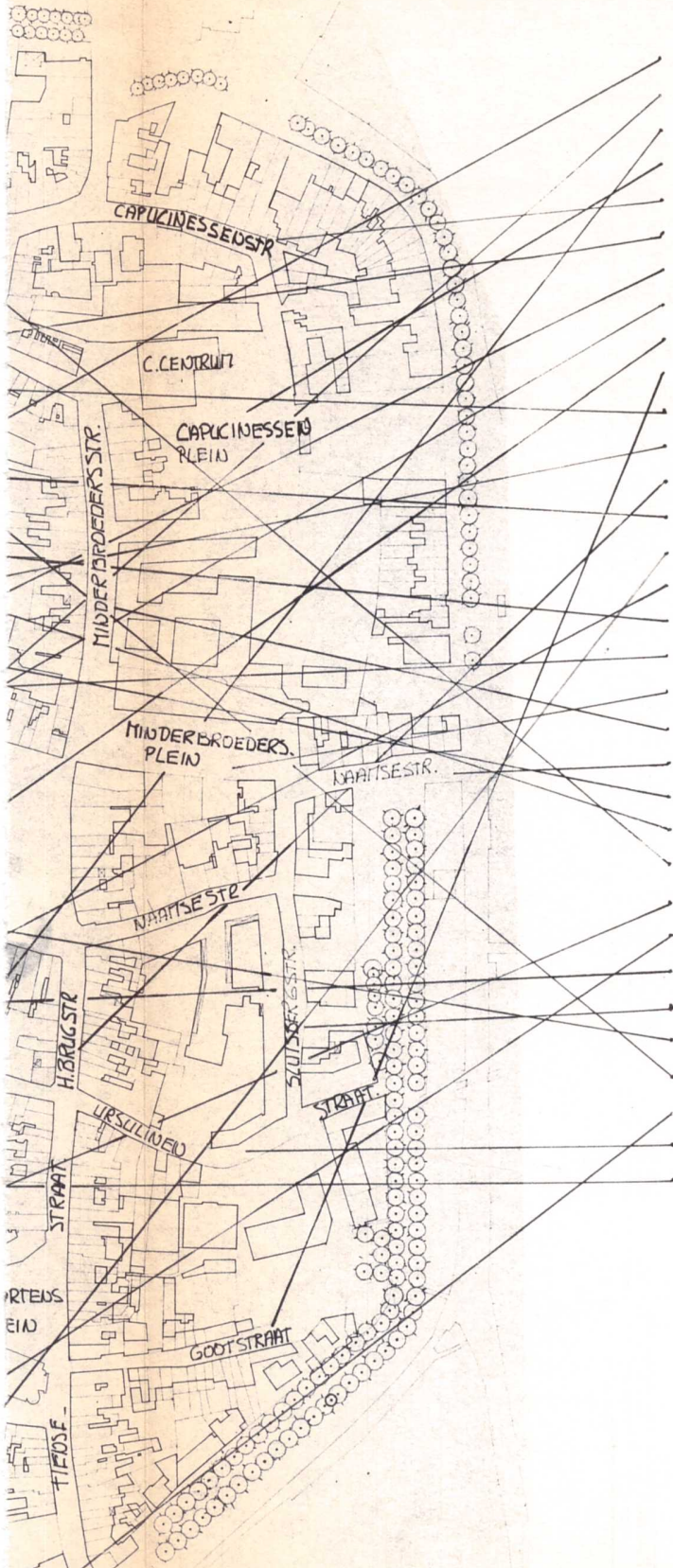
- Kesters, H., Het graf van Sint-Trudo, Het oude land van Loon, 1956, blz. 305-330.
- Kesters, H., zie Heynen, G.
- Kemp, A.G.H., Het verloop van de bevolkingscurve van Maastricht tot 1830, Miscellanea Trajectensia, Maastricht 1962, blz. 339-362.
- Leunis, J.E., Het geboortecoëfficiënt 45% te St-Truiden en de werkelijkheid, Limburg jrg.37, 1958, blz. 95-96.
- Lyna, J. en Aerts, J. en Heynen, G. en Ballien, H., De steden, Limburgse Haspengouw, Federatie der Limburgse Geschied- en Oudheidkundige kringen 1951, blz. 177-184.
- Maris, A., Opmerkingen naar aanleiding van de twee-herigheid van Maastricht, De Maasgouw 1955, blz. 49-52.
- Marneffe, A., De Haspengouwse veemarkten te St-Truiden, De Tijdspiegel jrg.23, 1968, blz. 85-95.
- Mathijs, A.G., Peilingen in de oudste geschiedenis van Zerkingen-St-Truiden, Limburg jrg.35, 1956, blz. 239-246; jrg.36, 1957, blz. 1-7; jrg.37, 1958, blz. 8-11.
- Mathijs, A.G., Een en ander over de lakennijverheid in de middeleeuwen te St-Truiden, Limburg jrg.35, 1958, blz. 190-192.
- Mathijs, A.G., Randaantekeningen bij een topografische bijdrage over St-Truiden, Limburg jrg.37, 1958, blz. 249-235.
- Mathijs, A.G., St-Truiden en een episode in een Franse Ridderroman "Le roman de la rose, ou de Guillaume de Dole, van Jehan Renart, Limburg jrg.38, 1959, blz. 260-262.
- Meischke, R., De bouwgeschiedenis van een stadswijk, Stokstraat Maastricht, Maastricht 1973.
- Meischke, R., Het Maastrichtse burgerhuis van de 15^e tot de 18^e eeuw, Bulletin van de K.N.O.B., mei 1973 nr. 2-3.
- Mignon, C., Bestuurlijke bevoegdheid van de schepenen (1408-1467), Geschiedkundige kring van St-Truiden, 1971, blz. 147-172.
- Mignon, C., De sociaal-economische positie van de St-Truidense schepenen, Het oude land van Loon jrg.23, 1968, blz.83-102.
- Paquay, A., Sint-Luciëndal en Sint-Hiëronymusdal te St-Truiden, Verzamelde opstellen jrg. 12, 1936, blz. 35-42.

- Ruiters, J., zie Thomas, J.
- Ruwet, J., La population de Saint-Trond en 1635, Bulletin de la Société Scientifique et Littéraire du Limbourg jrg.40, 1958, blz. 151-193.
- Simenon, G., L'organisation économique de l'abbaye de Saint-Trond depuis la fin du XIIIe siècle jusqu'au commencement du XVIIIe siècle, Bruxelles 1913.
- Smeesters, J., Archeologisch overzicht van het kanton St-Truiden, Geschiedkundige kring van St-Truiden 1971, blz. 173-184.
- Smits, G., Haspengouw en de préhistorie, Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse Geschied- en Oudheidkundige kringen 1951, blz. 39-46.
- Stevens, A., De naamkunde en haar problemen in de Haspengouw, Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse Geschied- en Oudheidkundige kringen 1951, blz. 265-267.
- Teeuwen, N., De bevolking van de O.L.Vrouweparochie te St-Truiden in 1635, Geschiedkundige kring van St-Truiden 1971, blz. 185-260.
- Thijs, A., Doorheen het aloude St-Truiden, 21 delen.
- Thomas, J. en Ruiters, J., St-Truiden een regionaal-economische studie 1959.
- Timmers, J.J.M., De kunst van het Measland, Assen 1971.
- Van de Weerd, H., De kerstening van de Haspengouw, blz. 79-92. De kapittelkerken, blz. 113-118. Remans, G., Geestelijke instellingen, blz. 119-130. Limburgs Haspengouw, Federatie der Limburgse Geschied- en Oudheidkundige kringen 1951.
- Van de Venne, J.J.J., Het renovatieplan, voorbereiding en uitvoering, Stokstraat Maastricht, Maastricht 1973, blz. 257-436.
- Vinckenroije, J., Nieuwe gegevens over de rederijders te St-Truiden en te Borgloon, Het oude land van Loon 1962, blz. 103-114.
- Wouters, H.E.E., Maastricht, stad aan Heirbaan en Rivier, Stokstraat Maastricht, Maastricht 1973, blz. 9-100.

Historische Bijdragen, Geschiedkundige kring van St-Truiden,
St-Truiden 1968.

De St- Truidense kloosters tot aan hun opheffing op het einde
van de 18^e eeuw, St-Truiden 1963.

- ABD'S STRAAT
- BEEK STRAAT
- BREENDONK STRAAT
- CAPUCINESSEDPLEIN
- CAPUCINESSESTR.
- CLEMENTS-CARTUYVEL STRAAT
- DIESTER STRAAT
- GASTHUIS STRAAT
- GILDE STRAAT
- GOOT STRAAT
- HANEL STRAAT
- HEILIG HART PLEIN
- HOOG BRUG STRAAT
- HOUTMARKT
- KAZELNESTRAAT
- KORTE STRAAT
- LUIKER STRAAT
- MEIN STRAAT
- MINDERBROEDERSPLEIN
- MINDERBROEDER STRAAT
- NAATSE STRAAT
- PLAANK STRAAT
- RIDDER STRAAT
- SCHIEPEN DE JOUGH STRAAT
- ST GAUGULFUS PLEIN
- ST MAARTENS PLEIN
- ST TRUDO STRAAT
- SLUID BERG STRAAT
- STENAERT BERG
- TIGHELARU
- TIEOSE STRAAT
- URBULINE STRAAT
- ZOUT STRAAT

SINT-TRUIDEN.

BELGIE

OND	STRATENPLAN	SCHAAL	1:3000
GET	A. DREITWILLER.	DATUM	

